

fica la sorra. Com á exemple se cita lo següent. En 1827 caigué sobre de un bàrco lo terrible meteoro y duya tal potencial que arribá á fondre una cadena de 40 metros de llarch per 6 milímetros de gruix, las anellas de que estaba formada. En alguns terrenos se han trobat cilindros de alguns metros de arena vitrificada per la acció de la descarga donantse á aquets tubos lo nom de *fulgoritas*. Als efectes *Calorífichs* segueixen los *Mecánichs*; lo llamp pulverisa grans pedestals, arrenca y destrossa arbres enters per alts y arrelatats que estiguin, desfá, esmicola potents muralles y grandiosos edificis.

Com particular exemple se cita la destrossa de la monumental columna de Mazagran en la Argelia, Servia; la citada columna servia, daba suport á una colosal estatua de la victoria y descansaba sobre de un grandió pedestal y la energia del llamp arribá á tal extrém que del pedestal sen trovaren francament á 15 metros de distancia; la columna quina ánima era de ferro desaparegué, anant los trosos en totas direccions com si fosen projectats per la dinamita, anant ha parar en los edificis proxims, que si produhiren grans perjudicis, la estatua que fou la primera en rebrer, la deixá completament destruïda, y lo mes notable del cas fou que, la balustrada de fundició que rodejava 'l monument, va quedar á micas. Altres de no menos curiosos y sorprendents podrian citarse també.

Efectes *mecánichs*. Molts variats y singulars son los efectes de aquesta classe observats en certas descargas. Se ha observat en certas ocasions que las brújulas del navilis perden per complert lo magnetisme, canviant los pols, donant lloch á que en moltes ocasions se perdessin los barcos; altres vegadas los efectes de acer son energicament imantats. Los efectes *fisiològichs* son molt variats y los mes endoladors y temibles; la mort de homes y animals, cremaduras de més ó menos consideració, epilepsias, parálisis, sordera, fractura de osos;

síncopes, feriduras, excitacions nerviosas y altres accidents y conmocions pot ser efecte del llamp; com també, si be pocas vegadas, la curació de enfermetats antigas que ab res se podian curar. A Fransa després de una detinguda observació doná per resultat que desde l' any 1834 á 1863 arribaren las víctimas á 880 de las quals tant sols 230 eran donas, essent més numerosas las desgracias en los departaments elevats que en los situats al nivell del mar segons las estadísticas.

De lo dit se desprent que en los edificis alts, lo perill es mes gran, igualment que en punts separats y majorment si existixen conductors metàllics, cadenas, armas, etc.

Los únichs remeys que han réceptat los sàbis, per combatre los efectes del citat meteoro son; per las personas, usar vestits de seda en un dia de tempestat per la sencilla rahó de que, essent la seda cos mal conductor de la electricitat quedan destruits los efectes que pot causar; per los edificis lo célebre físich Nort Americá Franklin inventá lo conegut aparato denominat *Para llamps* qual teoria es de tothom ben coneguda.

J. M. y D.

## LO PAPALLÓ

(FAULA)

Quant á la posta  
lo sol anava  
una vesprada  
de la tardor,  
joliu volava  
per l' arboreda,  
mes que la gebre  
blanch papelló;

prompte, festívol  
se deturava  
sobre llurs càlsers  
d' hermoses flors,  
prompte, altre volta  
batent ses ales  
se remontava  
envers lo sol....

y altre vegada  
son vol paraba  
sobre joyosa